

MEMO 108-173

Aan : Raad gemeente Waterland

Van : Ton van Nieuwkerk

c.c. :

Datum : 12 november 2020

Betreft : **toekomst gemeentehaven Monnickendam**

Geachte (duo)raadsleden,

Op 8 oktober jl. heeft uw raad gedebatteerd over de gemeentehaven Monnickendam. Aanleiding was het raadsinformatiedocument dat was aangeboden om u te informeren over het voornemen van het college over dit onderwerp. Het voornemen van het college was een tussenstap in het proces om te komen tot toekomstbestendig beheer van de gemeentehaven binnen de kaders zoals die door de raad en wettelijk vastgesteld zijn. Omdat er gesprekken worden gevoerd met verschillende partijen leek het ons goed u hiervan tussentijds op de hoogte te stellen. Naar aanleiding van het debat is gebleken dat wij de raad onvoldoende achtergrondinformatie hebben meegegeven om de tussentijdse rapportering in de juiste context te kunnen plaatsen. De communicatie over dit onderwerp had zorgvuldiger gekund. Met dit memo schetsen wij alsnog deze juiste relevante achtergrondinformatie over dit onderwerp en een procesvoorstel waarin wij aangeven op welke wijze de raad hierin betrokken zal worden

Aanleiding onderzoek toekomst gemeentehaven

In 2015 heeft uw raad de toeristische visie 2015-2025 vastgesteld. Hierin zijn een aantal uitgangspunten opgenomen die betrekking hebben op de gemeentehaven Monnickendam. Doelstelling van deze visie is om te bepalen op welke wijze kan worden bewerkstelligd dat de gemeente Waterland, in overleg met het bedrijfsleven, een grotere aantrekkingskracht op toeristen en recreanten gaat krijgen, zonder dat een en ander ten koste gaat van specifieke cultuurhistorische waarden en kleinschaligheid van de beschermde stads- en dorpsgezichten en het unieke landelijke gebied waarbij een goede balans wordt gevonden tussen de leefomgeving van bewoners en middenstand. De gemeentehaven speelt hier een belangrijke rol in. Over de gemeentehaven Monnickendam is opgenomen als aandachtspunt het havenbeleid van de havens van de gemeente zelf: specifiek de tarieven en ligplaatsindeling. De ligplaatsindeling moet opnieuw bekeken worden zodat er meer plaats ontstaat voor passanten. De tarieven moeten bekeken worden omdat overheden niet mogen concurreren met marktpartijen in een functionerende markt.

In de toeristische visie werd de doorkijk naar 2025 als volgt geschetst:

“Gemeente Waterland en de regio zijn in 2025 ook goed ontsloten als het gaat om routes over het water. Het is makkelijk om vanuit Amsterdam, het binnenland of het IJsselmeer naar Waterland te komen en er zijn voldoende afmeermogelijkheden. Er is intussen een ideale ligplaatsindeling in de verschillende havens van de gemeente voor zowel passanten, vaste ligplaatshouders, bewoners, als de bruine vloot.”

De aanpak van de gemeentehaven is ook opgenomen in de uitvoeringsagenda's die voortkomen uit de toeristische visie. Hierin is de activiteit opgenomen om het havenbeleid in Monnickendam verder aan te passen. Onderzoek doen naar de mogelijkheden voor een betere indeling van ligplaatsen, en een ander ligplaatsbeleid. Vastgesteld is dat de gemeente Waterland hier een trekkersrol heeft, en optrekt met onder andere de SPW, Jachthavens, en andere betrokkenen. Later is bestuurlijk extra aandacht gevraagd voor het behouden van historische schepen.

Bovenstaande uitgangspunten zijn in de begroting 2020 verwoord in beleidsdoel F van het openbaar domein. *“Het exploiteren van havens hoort niet tot de kerntaken van onze gemeente. In 2020 is de gehele exploitatie van jachthaven Hemmeland overgedragen aan de huurder. In 2020 wordt ook de mogelijkheid van uitbesteden van de exploitatie van de gemeentelijke binnenhaven onderzocht.”* In dit kader wordt nu onderzocht op welke wijze deze uitgangspunten gerealiseerd kunnen worden. Het moment om dit vraagstuk op te pakken hangt samen met het vertrek van de gemeentelijke havenmeester.

Kaders

De kaders die zijn gesteld zijn beschreven in de toeristische visie en de beleidsdoelen, daarnaast zijn er wettelijke kaders. De uitgangspunten blijven gelijk aan die in de toeristische visie. We zoeken naar een manier van toekomstbestendig beheer van een levendige haven met een optimale indeling, waar meer ruimte is voor passanten en de bruine vloot haar belangrijke plaats behoudt. Dit proberen wij samen met betrokken partijen in de omgeving vorm te geven.

Belangrijke punten, maar dit komt later terug in de uitwerking, zijn de ontwikkeling van het Galgeriet en de Brouwersbrug. Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor ligplaatsen in de havenkom langs het Galgeriet en Prooyen.

Naast de toeristische visie is er ook een wettelijk kader waar wij als gemeente mee te maken hebben als het gaat om beheer en exploitatie van een gemeentelijke haven. De gemeente geeft op dit moment ligplaatsen direct uit aan ligplaatshouders in de haven (via een ligplaatsenverordening). Daar zijn sinds enkele jaren regels aan verbonden die vastliggen in de Wet Markt en Overheid. Daarin is het uitgangspunt dat overheden niet mogen concurreren met marktpartijen in een functionerende markt (vaste ligplaatsen is een functionerende markt) tenzij alle kosten in de tarieven worden doorberekend of dat marktpartijen ook de mogelijkheid hebben gehad dit ‘voordeel’ te benutten. In andere gemeenten zijn hierover klachten ingediend en rechtszaken geweest, waarbij de gemeente haar beleid aan moest passen op basis van een rechterlijke uitspraak. Ook binnen de gemeente Waterland is hier melding van gemaakt. De gemeente Waterland wil deze situatie voor zijn door via marktconsultatie en gesprekken over uitbesteding de marktpartijen te betrekken bij de exploitatie. Naast dit wettelijk kader wil je als gemeente ook geen concurrent zijn van de lokale ondernemers.

Het proces

Dit proces om de mogelijkheden te onderzoeken en om te komen tot een goede, toekomstbestendige oplossing is op een transparante en objectieve wijze vormgegeven. Hiervoor is samen opgetrokken met de inkoopadviseur en de juridische afdeling van de gemeente. Gestart is met het uitvoeren van een marktconsultatie waarin ook is gesproken met stakeholders zoals SPW en Vereniging Oud Monnickendam. Uit de gesprekken in dit kader met havenexploitanten en andere belanghebbenden kwam een breed gedragen beeld voor de toekomst van de haven, waarbij de meerwaarde voor de historische kern, het behoud en versterken van de bruine vloot, meer ruimte voor passanten en behoud van de kleinschaligheid belangrijke aspecten waren. Deze breed gedragen aspecten vormen ook het uitgangspunt voor verdere gesprekken.

Visie en uitgangspunten

De toekomstige vorm van beheer van de haven ligt nog open en wordt gevormd door de marktconsultatie en de visie van de gemeente hierin. De visie komt voort uit de toeristische visie. Een levendige haven met een optimale indeling, ruimte voor passanten en behoud van het historische karakter met daarin een prominente plaats voor de bruine vloot

Uitgangspunten voor de toekomst van de haven zijn:

- Een optimale indeling met veel ruimte voor passanten en rekening houdend met actuele ontwikkelingen.
- Een levendige haven.
- Plaats voor evenementen.
- Behoudt van het historisch karakter met een bruine vloot die het aanzicht van Monnickendam vormen.
- Toekomst bestendig beheer ook in de wintermaanden.
- Een haven met een reëel tarief (binnen de wettelijke mogelijkheden)
- Voldoen aan wet- en regelgeving.

Middels de marktconsultatie is vastgesteld dat een exploitatie van de haven als geheel niet interessant is voor een ondernemer. Een haven is goed exploitabel vanaf een grootte van ca 200-300 ligplaatsen, de gemeentehaven heeft 78 ligplaatsen. Daarnaast komt dit ook voort uit de kaders die vanuit de gemeente worden meegegeven, aangevuld met de prominente plaats voor de bruine vloot en de vele evenementen die een plaats hebben in de gemeentehaven. Er ligt nu een kans voor de Zeilvloot Monnickendam om een eigen deel van de haven te gaan beheren. Deze vloot is belangrijk voor het aanzicht van Monnickendam. Zij zijn bij uitstek de partij om het historische karakter van dit deel van de haven van Monnickendam te bewaken. Op dit moment is de Zeilvloot monnickendam (ZVM) een belangrijke gesprekspartner om tot

goede afspraken te komen voor het deel van de haven dat gebruikt wordt door de chartervaart. Het bestuur van de ZVM ziet volop mogelijkheden. Zij hebben een brief naar de gemeente en gemeenteraad gestuurd waar zij een nieuwe optie voorstellen. Naar aanleiding van deze brief is een extra overleg geweest. Dit overleg biedt voldoende openingen voor een zinvol vervolgoverleg. Een kort verslag van dit overleg is als bijlage toegevoegd aan dit memo.

Vervolg

Naar aanleiding van de uitkomsten van de marktconsultatie heeft een eerste gespreksronde plaats gevonden met drie partijen. Onderdeel van deze gesprekken zijn het borgen van kwaliteiten en aspecten die belangrijk zijn voor de haven. Daarnaast zijn het optimaliseren van de indeling (ligplaatsen en functies) belangrijke onderwerpen. Tijdens de uitvoering van de marktconsultatie is met veel partijen gesproken en is bij de betrokken partijen in en rond de haven draagvlak gecreëerd voor dit proces. Om ook voldoende draagvlak te creëren bij uw raad informeren wij u eerst middels dit memo. Vervolgens stellen wij voor een informatieavond te organiseren voor uw raad waarin wij dieper op het onderwerp in kunnen gaan en uw vragen kunnen beantwoorden. Daarbij denk ik vooralsnog aan een debat met de raad in twee fasen. In de eerste fase (december) spreek ik graag over de beoogde doelstellingen (de wat-vraag). In de tweede fase spreek ik graag over de wijze waarop deze doelstellingen kunnen worden gerealiseerd (de hoe-vraag; al dan niet uitbesteden). Beoogde ingangsdatum blijft vooralsnog 1 april 2021. Dit is uiteraard afhankelijk van de uitkomsten van het debat met de raad en de bereidheid van direct betrokken partners om tot een gezamenlijk uitvoeringsvoorstel te komen.

Graag kom ik samen met uw raad tot een eenduidig beeld over de visie en de uitgangspunten en afspraken over een logisch vervolg van dit proces.

Met vriendelijke groet,

Ton van Nieuwkerk

Bijlage: kort verslag overleg ZVM – gemeente 10-11-2020